

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa,

23. III. 2015

KMP.574.30.2014.WS

Pani

Ewa Kopacz

Prezes Rady Ministrów

Szanowno Pani Premier,

Od 18 stycznia 2008 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wykonuje funkcję Krajowego Mechanizmu Prewencji (dalej KMP) w rozumieniu Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (dalej Protokół lub OPCAT).

Zgodnie z art. 20 OPCAT „w celu umożliwienia krajowym mechanizmom prewencji wypełniania ich mandatu Państwa Strony niniejszego protokołu podejmują się przyznać im:

- a) dostęp do wszystkich informacji dotyczących liczby osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań określonych w artykule 4, jak również liczby miejsc i ich położenia,
- b) dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania,
- c) dostęp do wszystkich miejsc uwięzienia, ich instalacji i urządzeń,
- d) możliwość odbywania prywatnych rozmów bez świadków z osobami pozbawionymi wolności, bądź osobiście, bądź poprzez tłumacza, jeśli uznane to zostanie za niezbędne, jak również z każdą inną osobą, co do której krajowy mechanizm prewencji uzna, że może ona dostarczyć stosownych informacji,
- e) swobodę wyboru miejsc, które zechce odwiedzić, oraz osób, z którymi zechce odbyć rozmowy,

f) prawo kontaktowania się z Podkomitetem do spraw prewencji, przesyłania mu informacji oraz spotykania się z nim”.

Podczas wizytacji prewencyjnych przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji, zbierają informacje na temat traktowania zatrzymanych i warunków pozbawienia wolności, które następnie są ujmowane w raporty, a ostatecznie mają służyć prewencji tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania. Przywołany art. 20 lit. b Konwencji gwarantuje KMP dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania.

W 2014 r. przedstawiciele Zespołu KMP podczas wizytacji w Specjalistycznym Psychiatrycznym ZOZ w Jarosławiu oraz Samodzielnym Publicznym ZOZ Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi po zwróceniu się do Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego o przedłożenie niezbędnych dokumentów związanych z pobytem osób pozbawionych wolności nie otrzymali ich. Odmawiając udostępnienia żądanych dokumentów Ci ostatni wskazywali, iż przekazanie szczegółowych danych dotyczących działalności Rzeczników będzie możliwe po wystąpieniu z pisemnym wnioskiem do Rzecznika Praw Pacjenta, jako ich przełożonego.

Pismem z dnia 1 grudnia 2014 r. (załącznik) Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się do Rzecznika Praw Pacjenta, wyjaśniając regulacje prawne, które uprawniają przedstawicieli Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” do wglądu i przetwarzania danych zawartych w dokumentacji Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w miejscu wizytacji.

W odpowiedzi z dnia 23 grudnia 2014 r. (załącznik) Rzecznik Praw Pacjenta wskazał, że przyjęty sposób działania Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego jest prawidłowy, albowiem organem władnym współpracować z Rzecznikiem Praw Obywatelskich jest Rzecznik Praw Pacjenta, a nie pracownicy tego organu.

Wskazana argumentacja jest nieprawidłowa, albowiem nie bierze pod uwagę wszystkich regulacji dotyczących uprawnień RPO, w tym przytoczonych wyżej określonych w przepisach Protokołu. Trzeba również wskazać, iż oprócz przepisów OPCAT, Rzecznik Praw Obywatelskich może badać każdą sprawę na miejscu (art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich) i wówczas

żądać niezbędnych dokumentów czy wyjaśnień.

Nie mogę akceptować sytuacji, w której podległy Pani organ, nie respektując uprawnień Rzecznika Praw Obywatelskich wynikających z Protokołu i ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich utrudnia przeprowadzenie wizytacji prewencyjnej. Trzeba wskazać, iż osoby odpowiedzialne za takie działania, a także osoby, które nadzorują ich pracę, swoim zachowaniem łamią obowiązujące regulacje prawne.

Mając na uwadze okoliczność, iż w myśl art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad działalnością Rzecznika Praw Pacjenta, uprzejmie proszę w trybie nadzoru o przeanalizowanie działania Rzecznika Praw Pacjenta pod kątem jej zgodności z prawem oraz poinformowanie mnie o poczynionych ustaleniach i stanowisku w sprawie.

Załącznik 2

Z wyrazami szacunku

Renata Lipińska